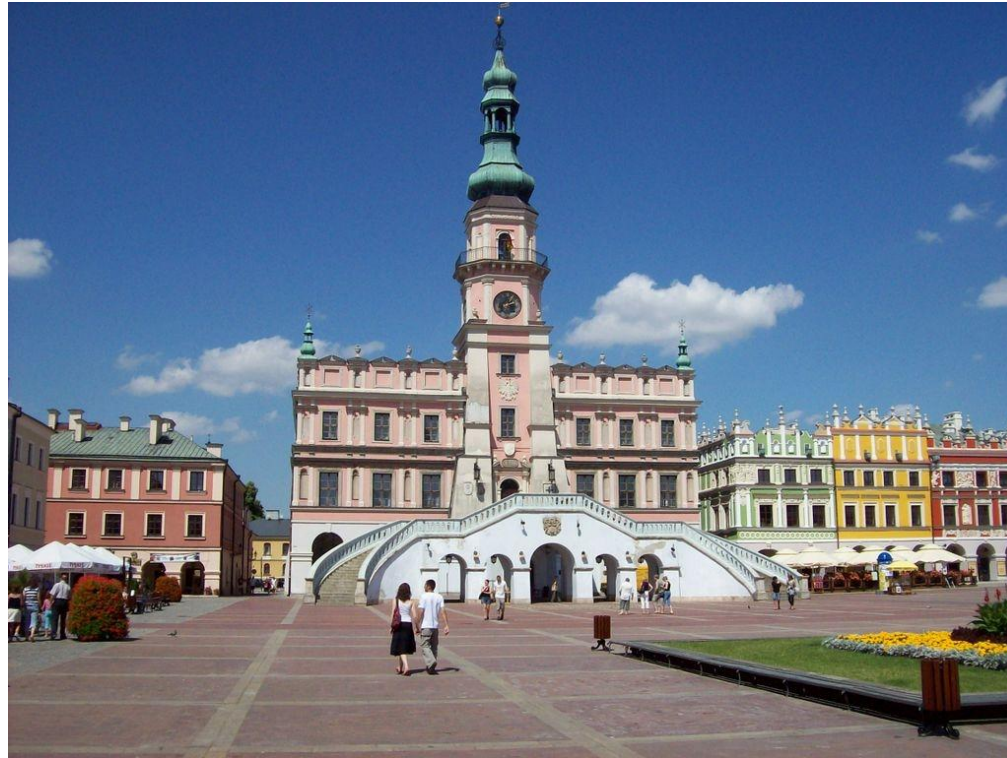

HISTORIA URBANISTYKI – SEM. 5

PROWADZĄCY PRZEDMIOT: dr hab. inż. arch. Dominika Kuśnierz-Krupa prof. PK

ĆWICZENIA 2 - URBANISTYKA RENESANSU W POLSCE

KIERUNKI REALIZACJI MIAST RENESANSOWYCH W POLSCE

przebudowa istniejących układów miejskich pod względem:

- systemów obronnych – tendencje łączenia w jeden organizm średniowiecznych aglomeracji miejskich (Wrocław, Gdańsk, Toruń) za pomocą systemów fortyfikacyjnych, określających nowe granice miasta;
- zmian i przekształceń elementów istniejących struktur miejskich tj. place, ulice, urządzenia inżynieryjne i sanitarne miasta;

budowa miast nowych w ramach aktualnego systemu administracyjno gospodarczego

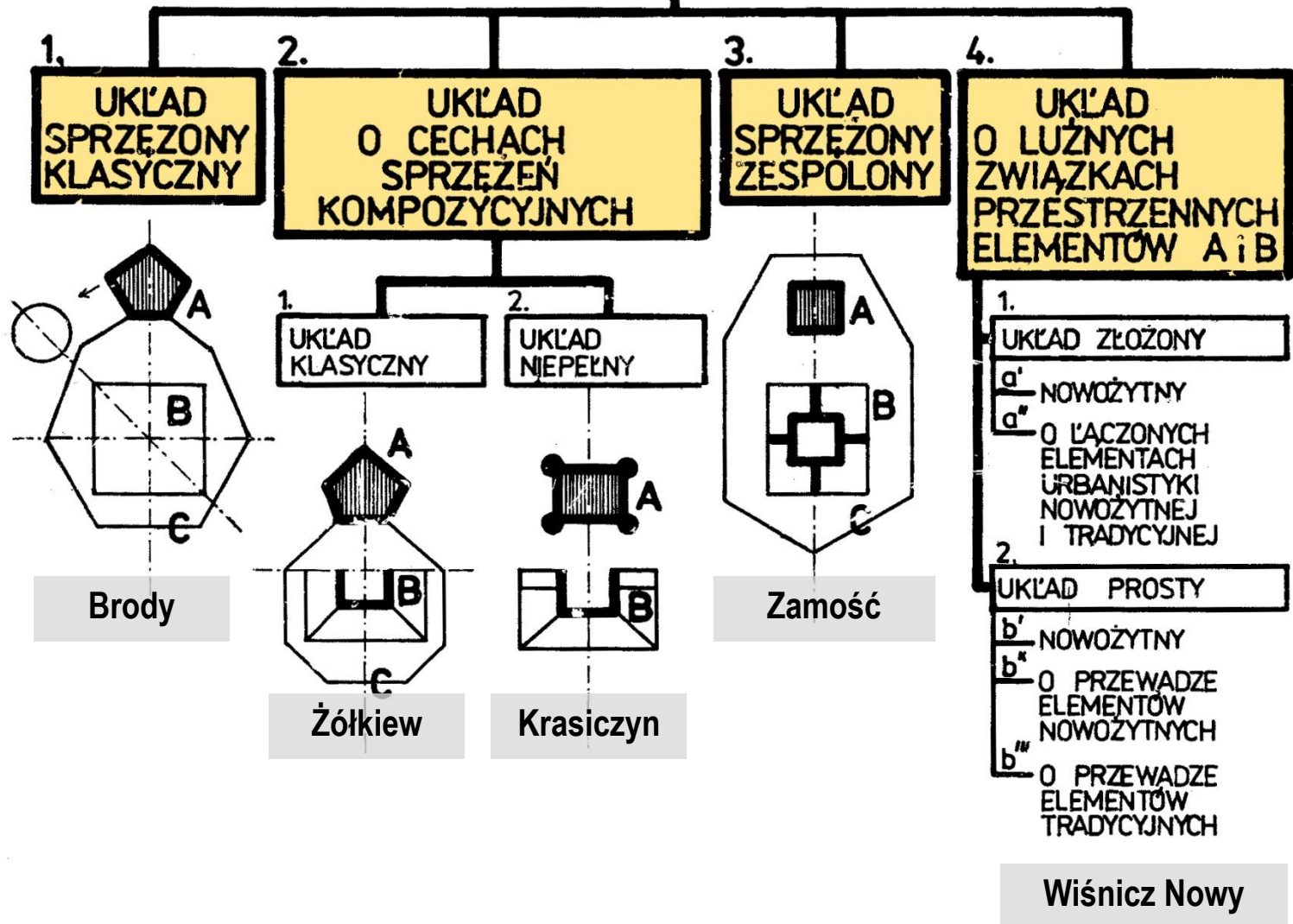
REALIZACJE MIAST RENESANSOWYCH W POLSCE

z uwagi na funkcje miast nowych w ramach systemu administracyjno – gospodarczego układy te dzielimy na dwie zasadnicze grupy:

□ ośrodki miejsko – rezydencjonalne,

□ ośrodki gospodarcze.

UKŁADY MIEJSKO-REZYDENCJONALNE

Układy Gospodarcze

Rozplanowania czysto nowożytne

Rozplanowania tkwiące w zasadach budowy miast średniowiecznych

Rozplanowania o typie planu mieszanego

proste

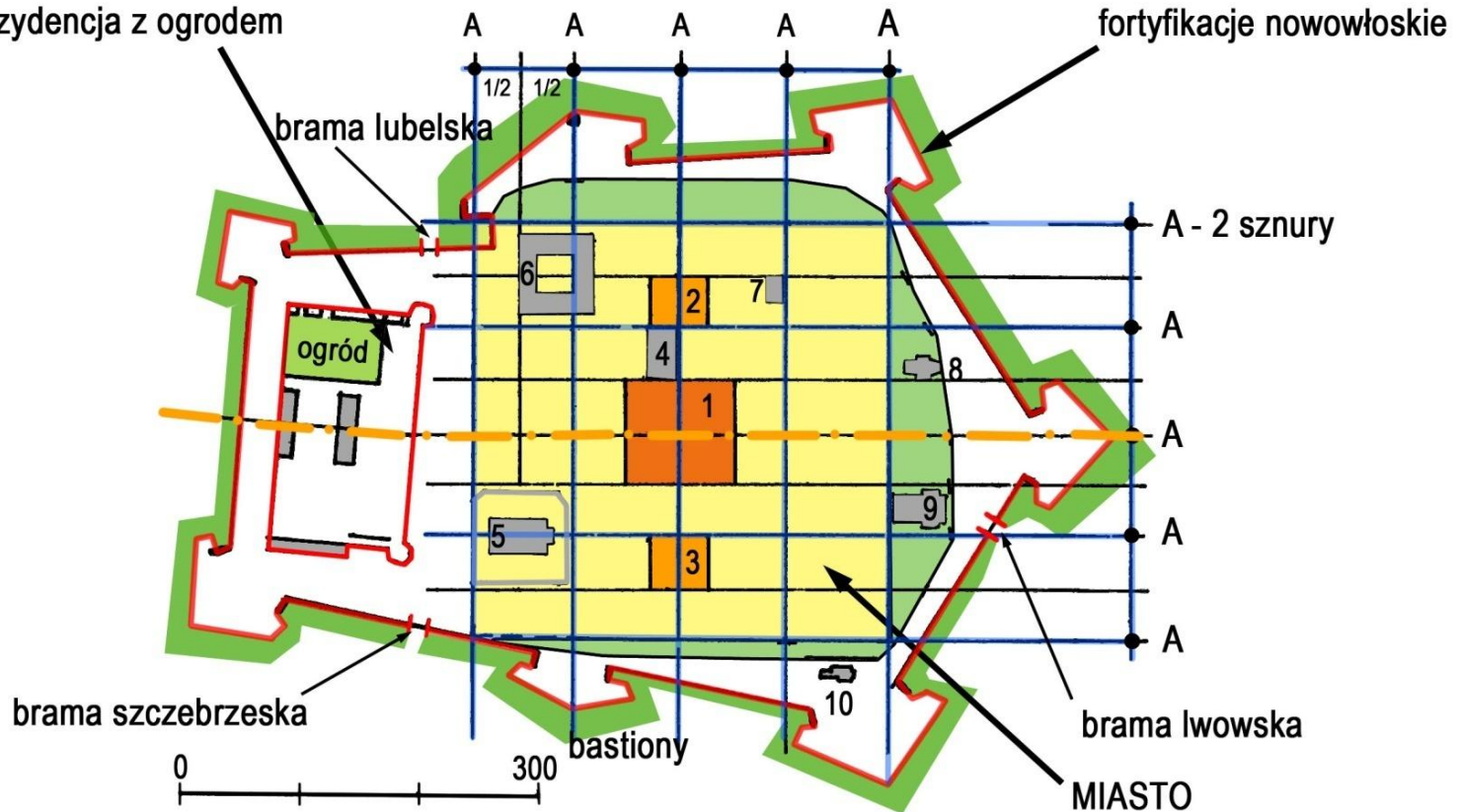
złożone

OŚRODKI MIEJSKO - REZYDENCJONALNE

ZAMOŚĆ – 1580 r.

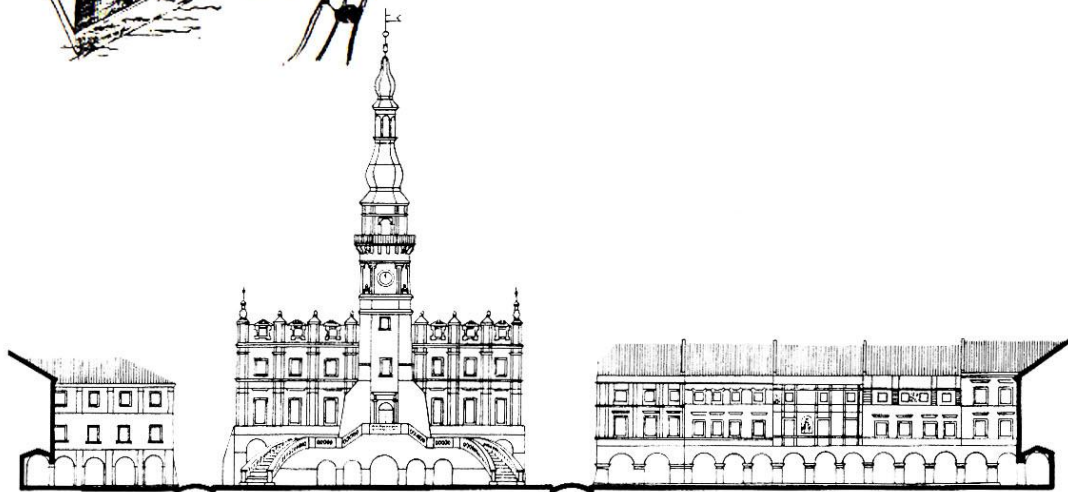
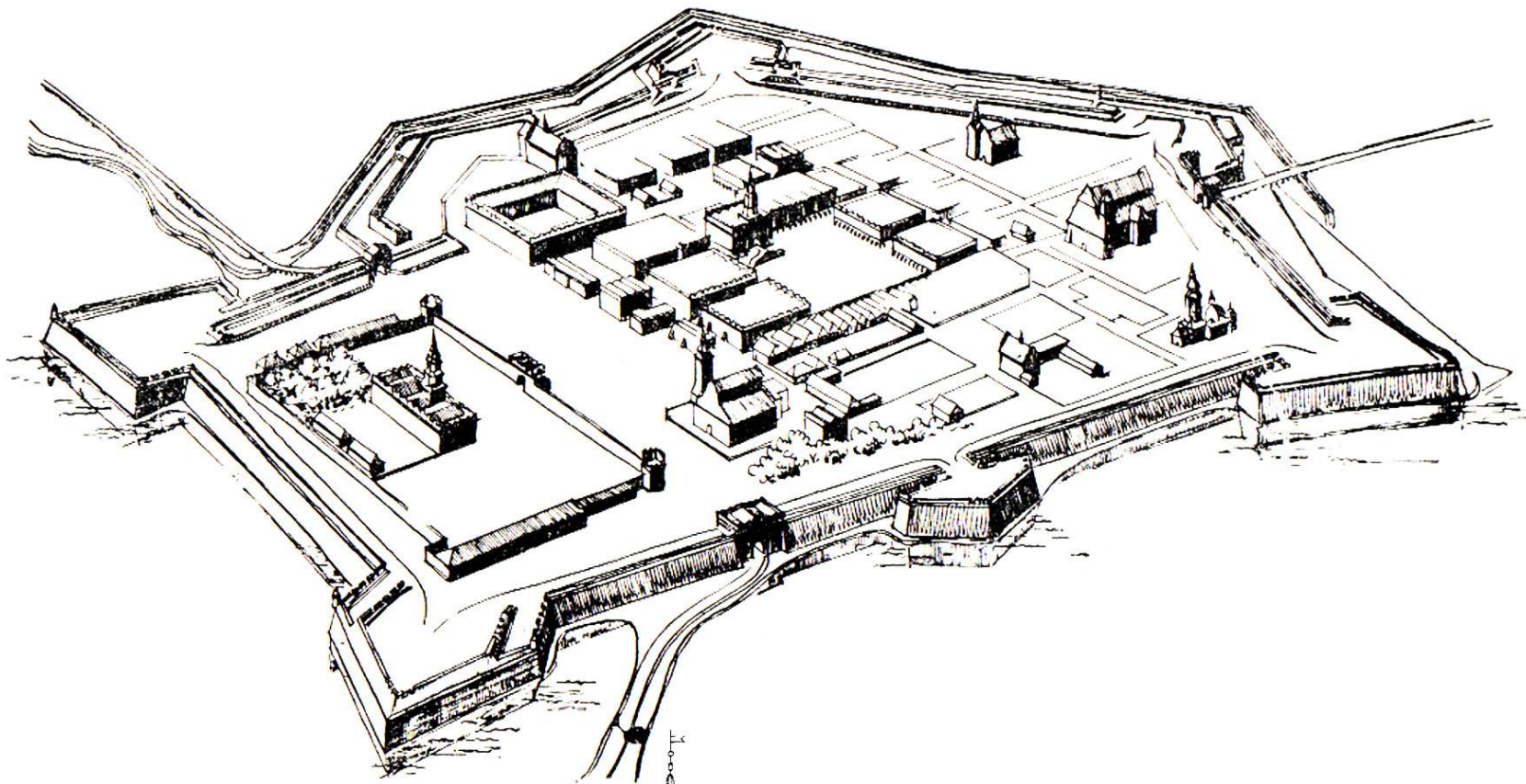
- układ sprzężony rezydencja + miasto + fortyfikacje;
- w 1979 r. Jan Zamojski zlecił wykonanie planu miasta włoskiemu arch. Bernardo Morando

rezydencja z ogrodem

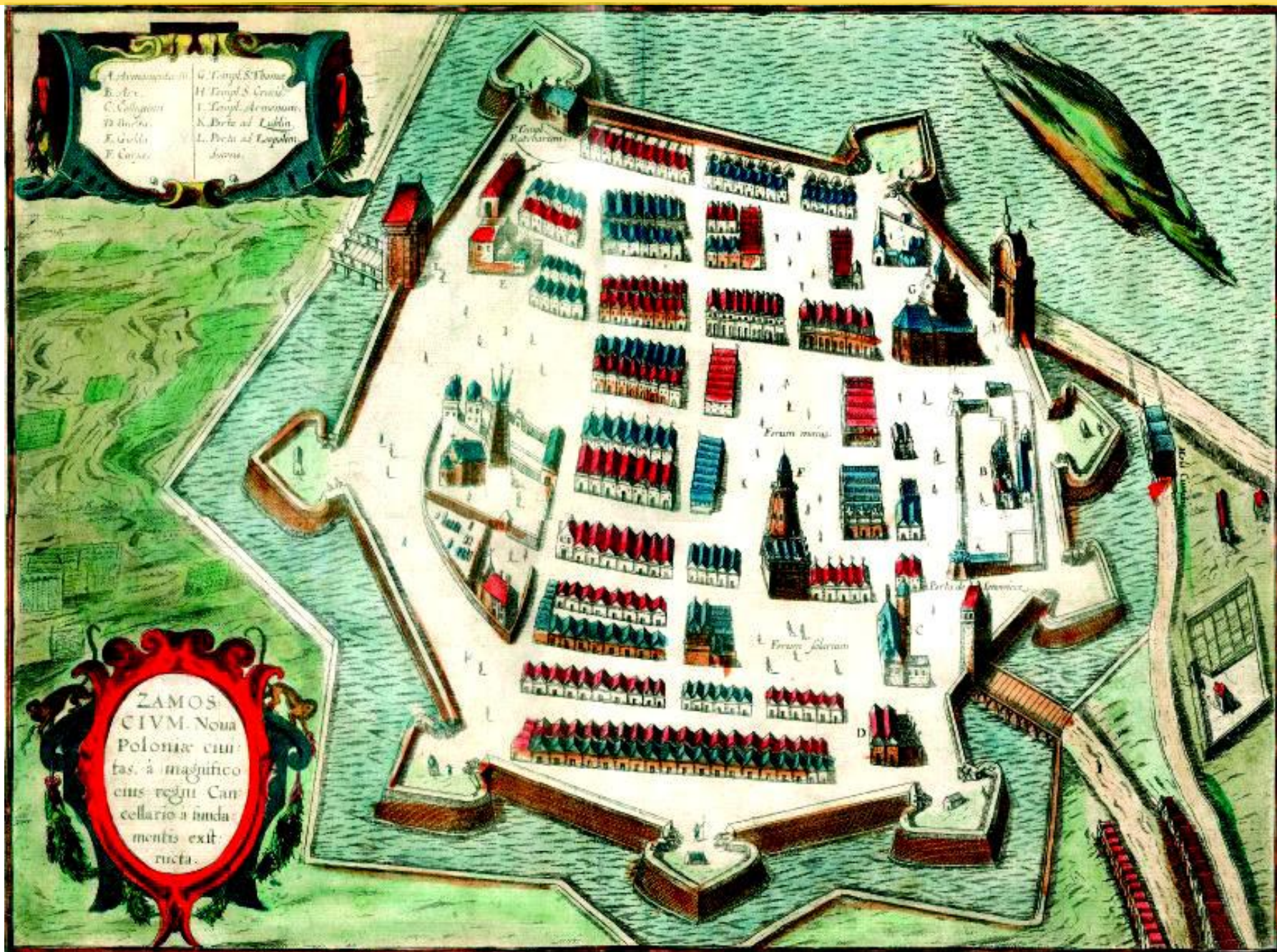

- 1 - Rynek Główny 100 m x 100m, otoczony zabudową podcieniową;
- 2 - Rynek Solny;
- 3 - Rynek Wodny;
- 4 - Ratusz, w północnej pierzei rynku;
- 5 - Kolegiata;
- 6 - Akademia Zamojska;
- 7 - synagoga;
- 8 - kościół ormiański;
- 9 - klasztor Franciszkanów;
- 10 - kościół grecko - katolicki

ZAMOŚĆ – 1580 r.

ZAMOŚĆ – PLAN BRAUNA - ok. 1605 r.

ZAMOŚĆ, fragment rynku z widokiem na ratusz, Stan obecny

ZAMOŚĆ, ratusz, Stan obecny

ZAMOŚĆ, fragment rynku, Stan obecny

ZAMOŚĆ, dawna Akademia Zamojska

ZAMOŚĆ, DAWNA SYNAGOGA – OBECNIE

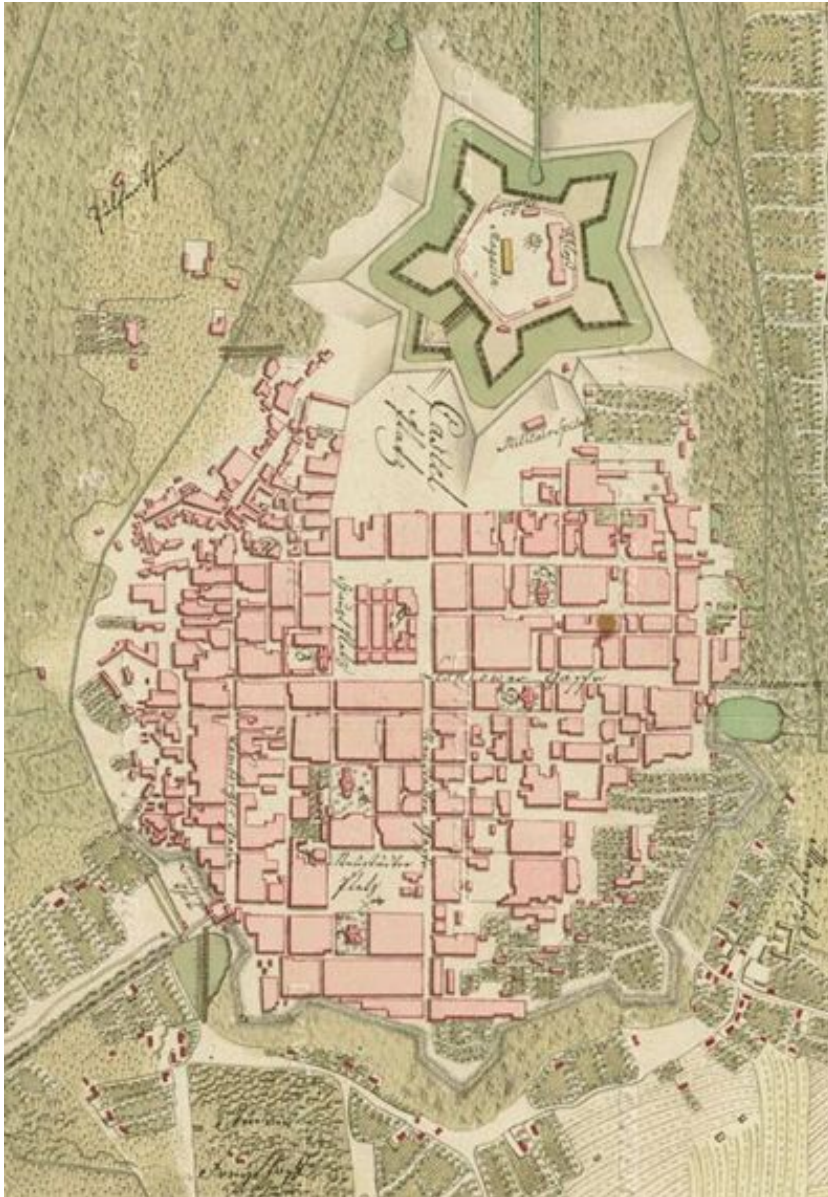
ZAMOŚĆ, POZOSTAŁOŚCI TWIERDZY – OBECNIE

ZAMOŚĆ, widok z lotu ptaka, Stan obecny

BRODY (UKRAINA) – 1586 r.

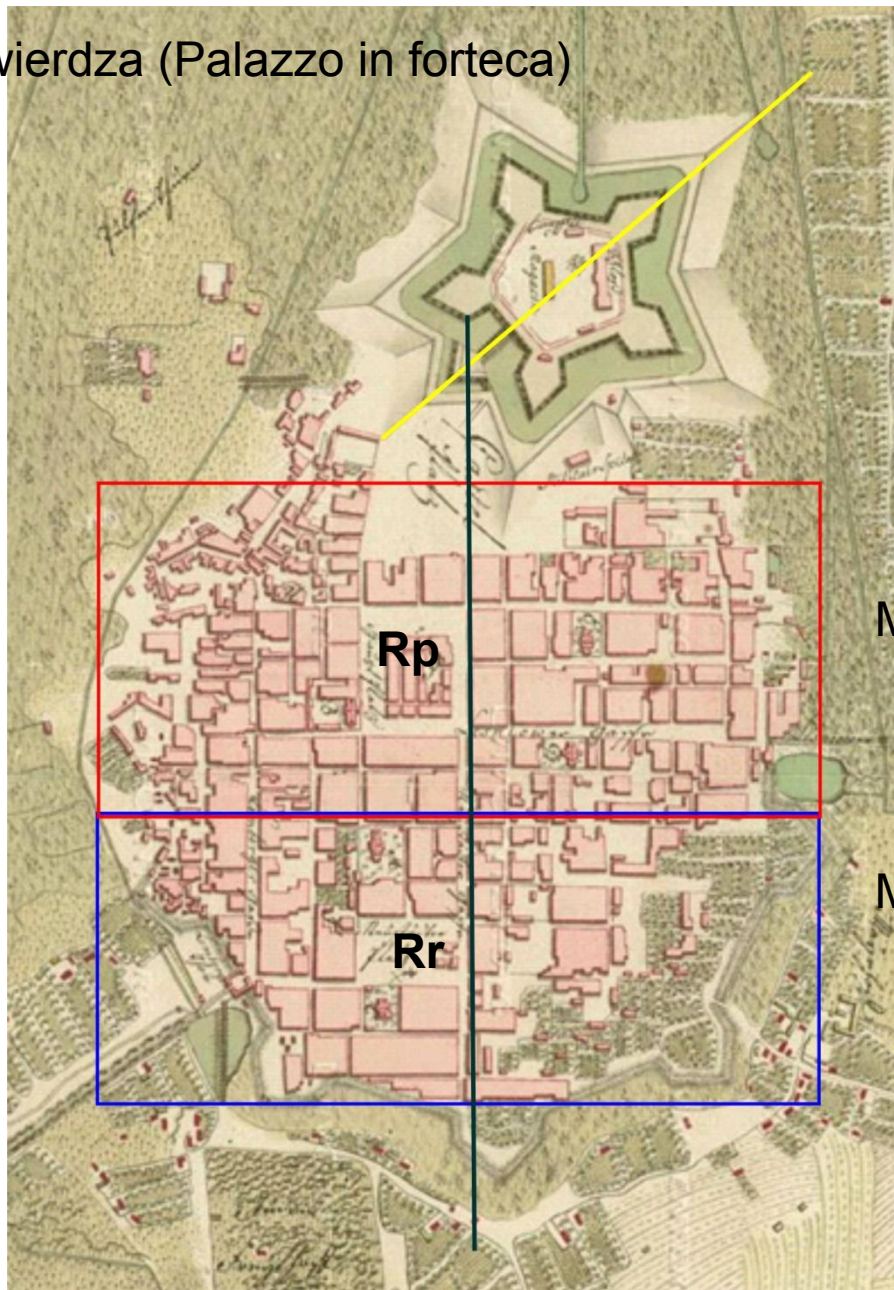
Układ sprzężony klasycznie.

Założone przez Żółkiewskich w 1586 r.

Ufortyfikowane przez Koniecpolskich
w latach 1630-1635

Pracami rozbudowy kierował Andrea
dell'Aqua według planów Wilhelma le
Vasseur de Beauplan

Twierdza (Palazzo in forteca)

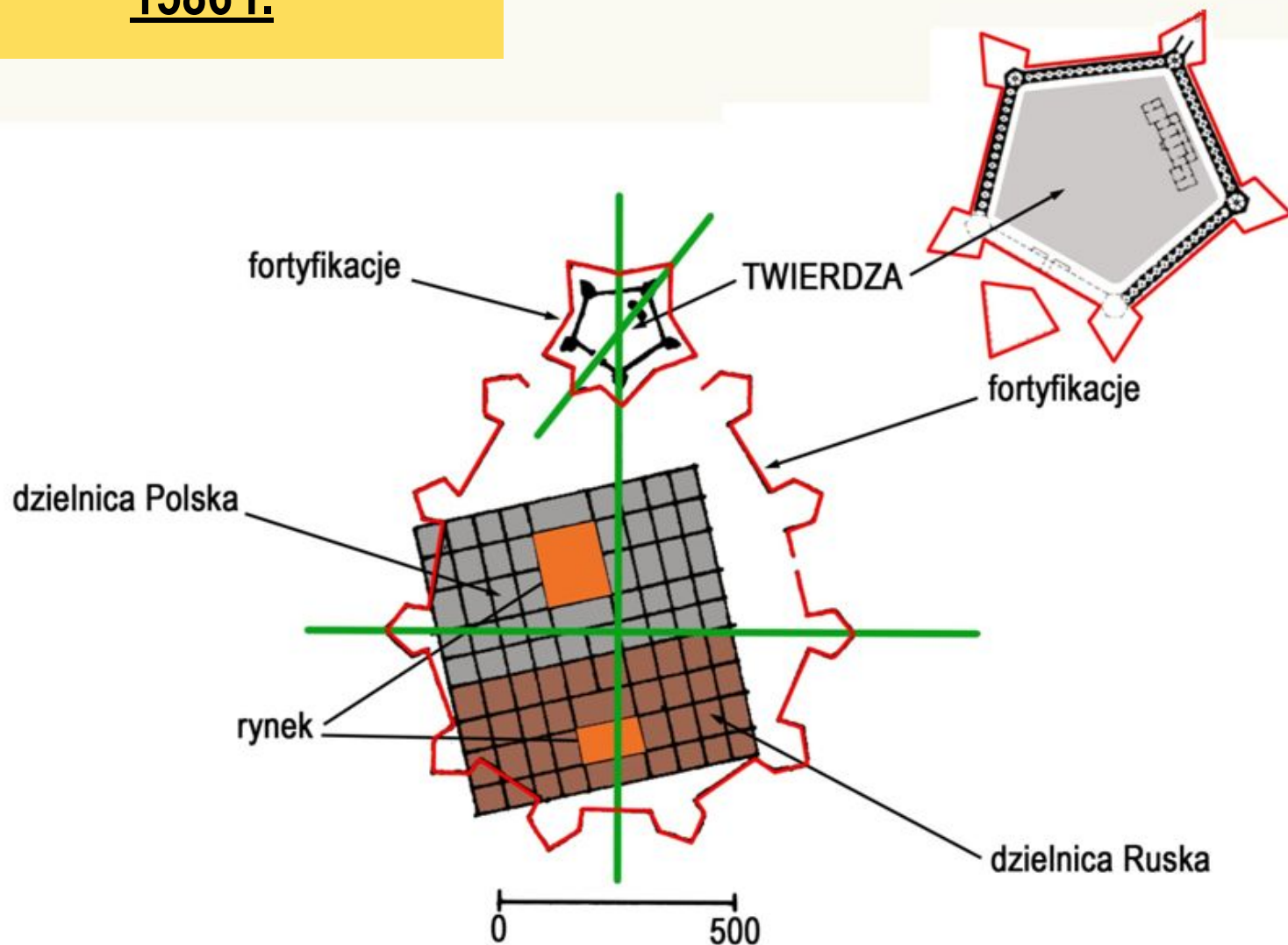

BRODY (UKRAINA) –
1586 r.

Miasto polskie

Miasto ruskie

BRODY (UKRAINA) – 1586 r.

BRODY, relikty fortyfikacji

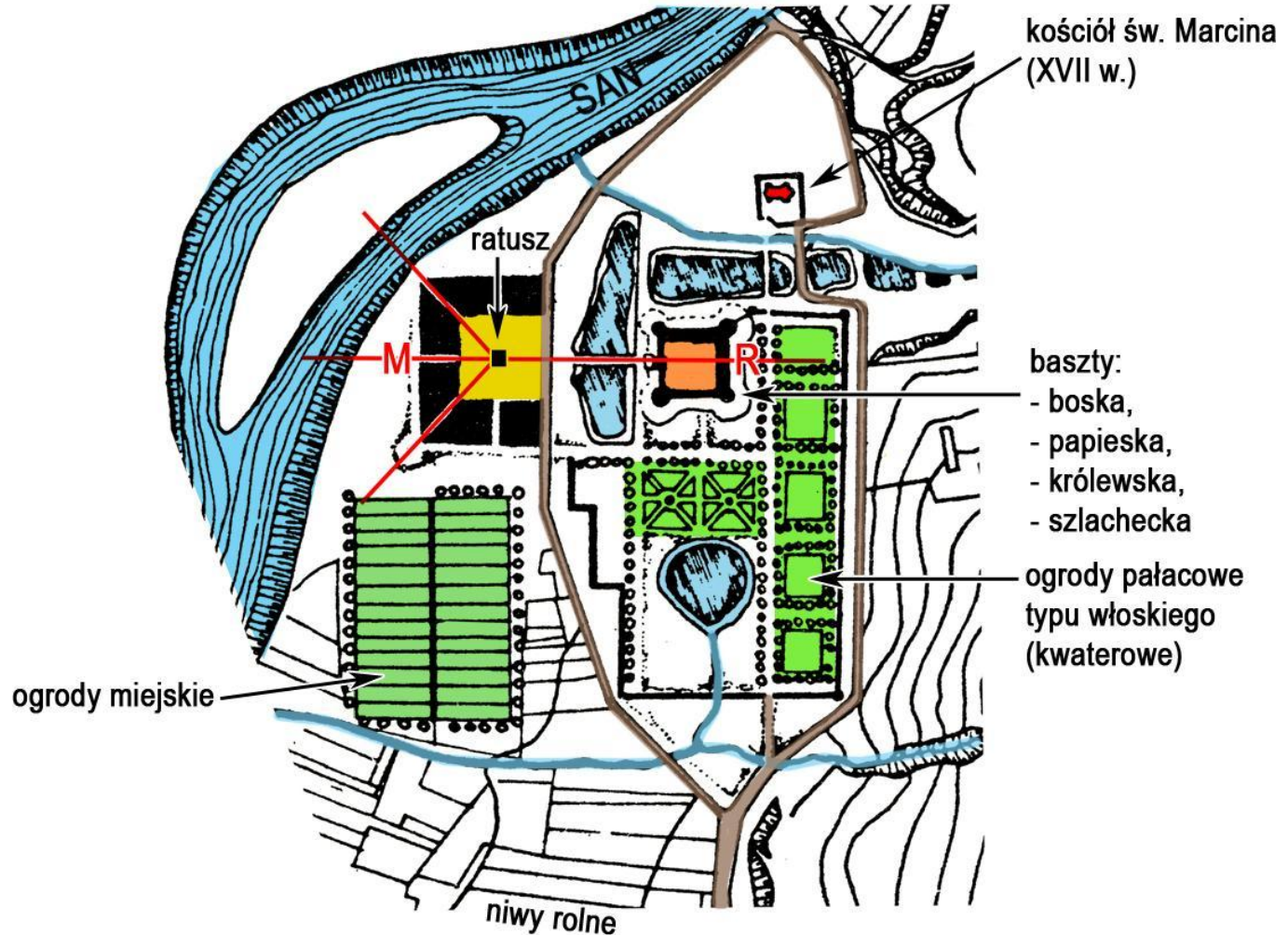

BRODY, kazamaty, Stan obecny

KRASICZYN – po 1616 r.

- układ o cechach sprzężeń kompozycyjnych;
- układ niepełny, brak fortyfikacji;
- architekt Galeazzo Appiani;
- zespół rezydencjonalny Krasickich;
- inicjatywa budowy rezydencji i miasta: Marcin Krasicki.

KRASICZYN, Pałac, Stan obecny

KRASICZYN, Pałac, Stan obecny

KRASICZYN, Pałac, widok od strony mostu, Stan przed rewaloryzacją

KRASICZYN, Pałac w chwili rewaloryzacji

KRASICZYN, Dziedziniec pałacu

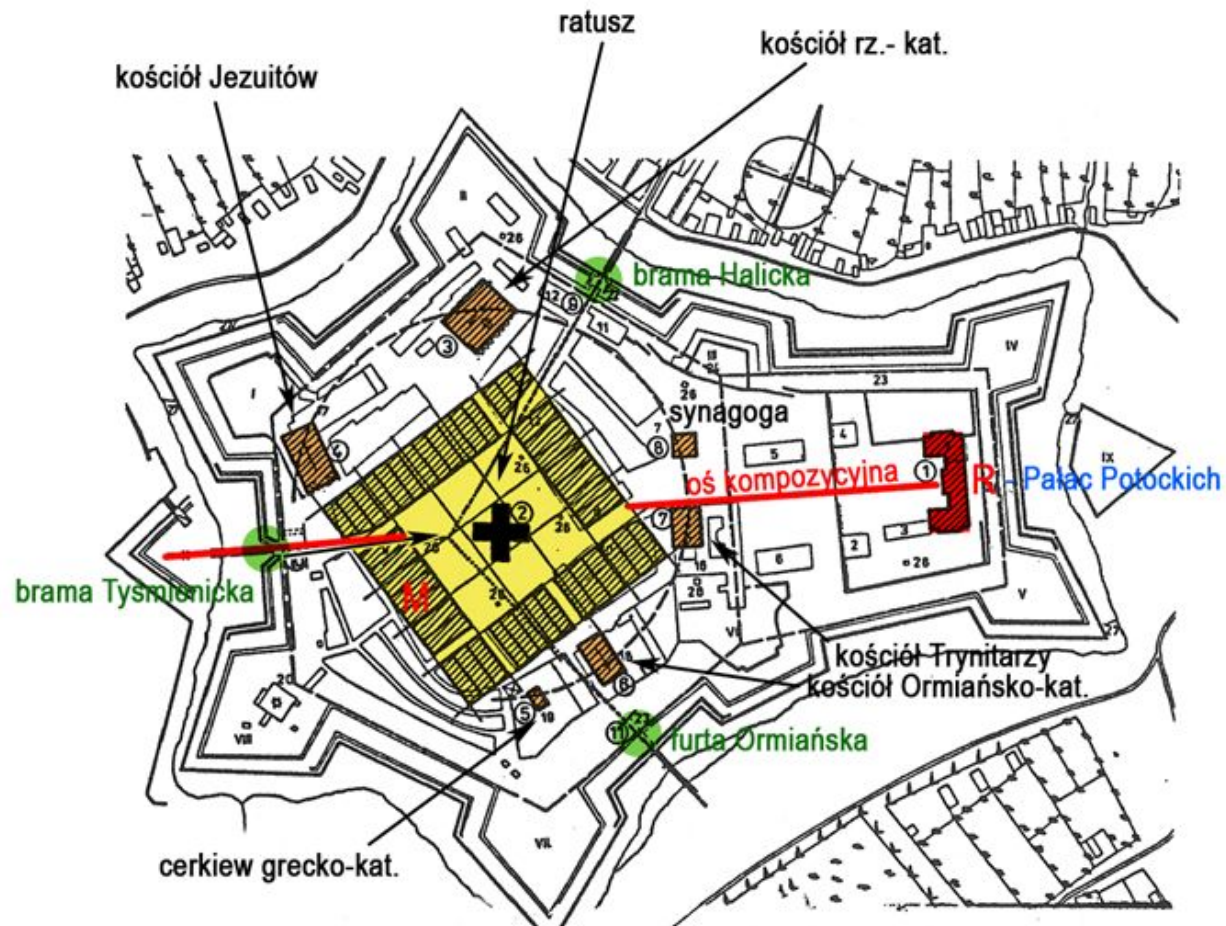

STANISŁAWÓW (UKRAINA) – 1662 r.

STANISŁAWÓW (UKRAINA) – 1662 r.

Miasto zostało założone 7 maja 1662 roku na gruntach wsi Zabłotowo w widłach rzeki Bystrzycy (Nadwórniańskiej i Sołotwińskiej) przez Andrzeja potockiego, który nadał mu nazwę Stanisławów na cześć swego ojca (lub pierwotnego syna Stanisława). Lokację zatwierdził król Jan Kazimierz 14 sierpnia 1663 we Lwowie. Pierwotnie pomyślany jako twierdza do obrony Rzeczypospolitej przed najazdami Tatarów.

STANISŁAWÓW , Kolegiata NMPanny, Stan obecny

Kolegiata – kościół pw. NMP

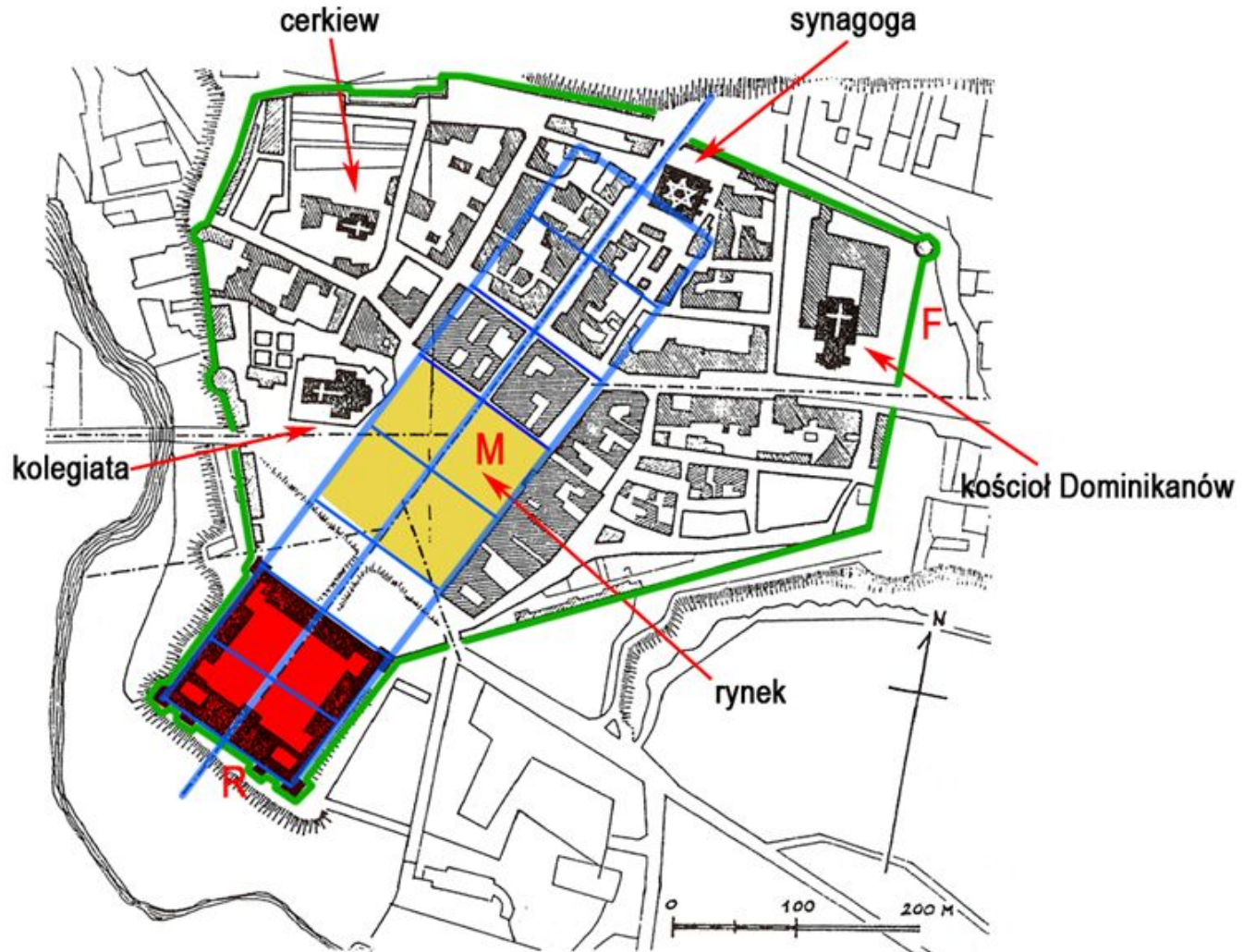

Ratusz w Stanisławowie

ŻÓŁKIEW (UKRAINA) – 1594 r.

Żółkiew została założona w 1597 przez hetmana polnego koronnego Stanisława Żółkiewskiego. Miasto wraz z zamkiem zaprojektował Paweł Szczęśliwy, który był jednym z przedstawicieli szkoły włoskiej w architekturze. Prawa miejskie otrzymała 22 lutego 1603 dzięki przywilejowi króla Zygmunta III Wazy.

ŻÓŁKIEW , Widok z lotu ptaka

ŻÓŁKIEW , synagoga, Stan obecny

ŻÓŁKIEW , fragment rynku, Stan obecny

ŻÓŁKIEW, Kościół pw. Wniebowzięcia NMP oo. dominikanów

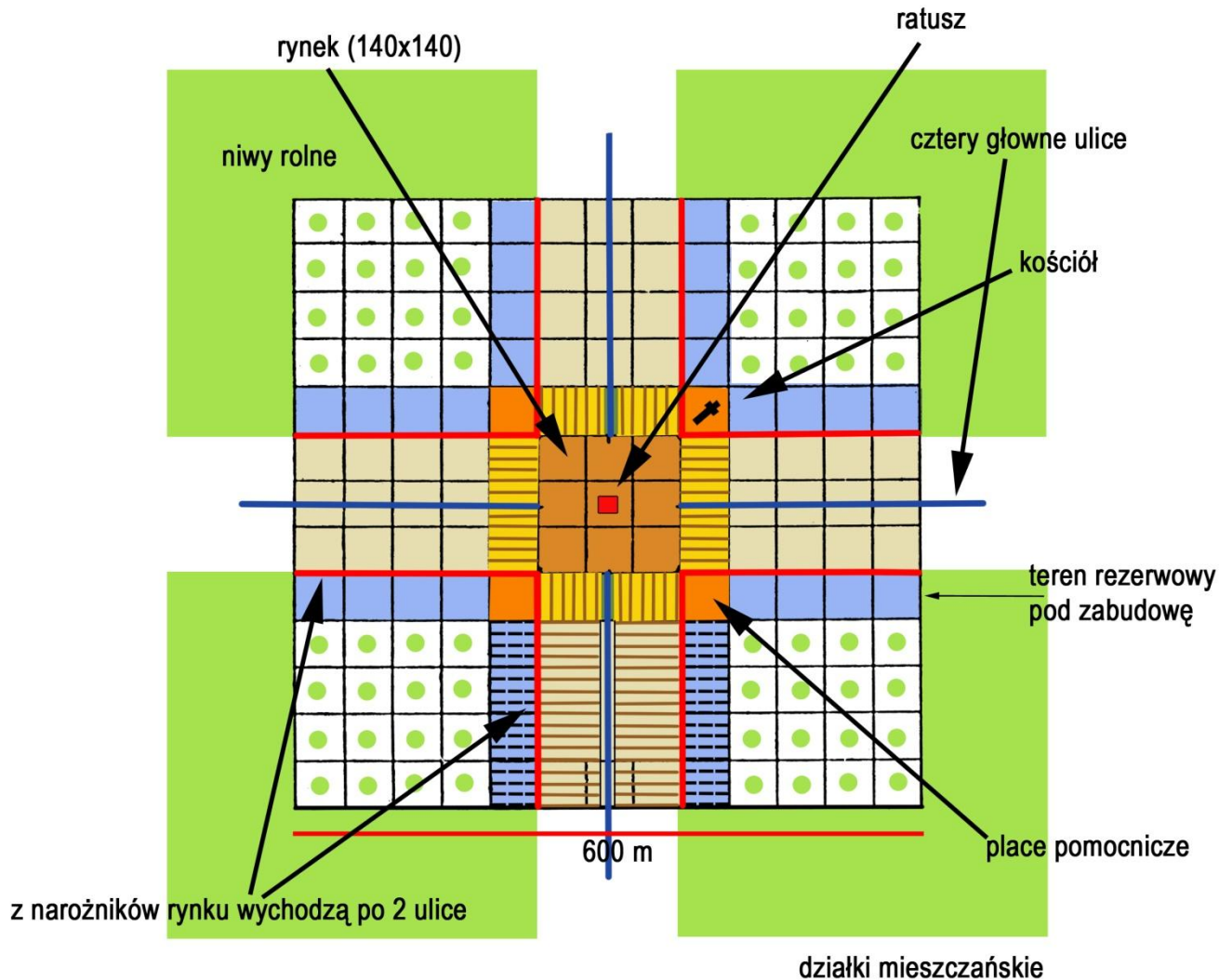
ŻÓŁKIEW, Brama Zwierzyniecka i fragment murów miejskich

OŚRODKI GOSPODARCZE

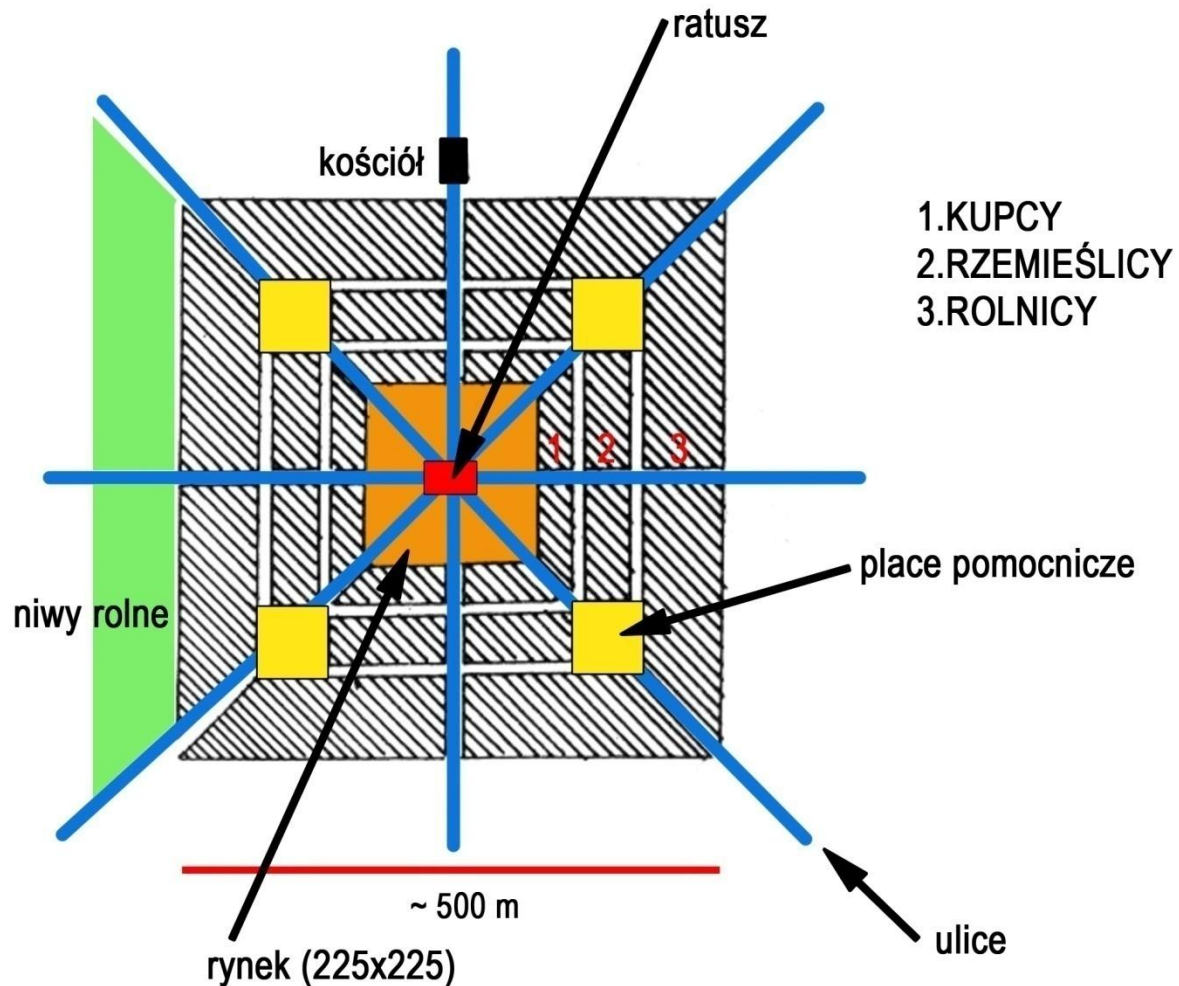
GŁOGÓW MAŁOPOLSKI – 1570 r. (układ złożony)

- pierwsze polskie miasto oparte na teoretycznych rozwiązaniach miast renesansowych;
- założony w 1570 roku przez Krzysztofa Głowę, kasztelana połanieckiego;
- autor anonimowy;
- działki w rynku sięgają na gł. 60 m, tylna ich granica to ulice biegnące równoległe do boków rynku,
- dalsza zabudowa rozwijała się wzdłuż ulic wychodzących z rynku;
- oprócz działki budowlanej każdy osiedlający otrzymywał ogród i kawałek pola pod uprawę.

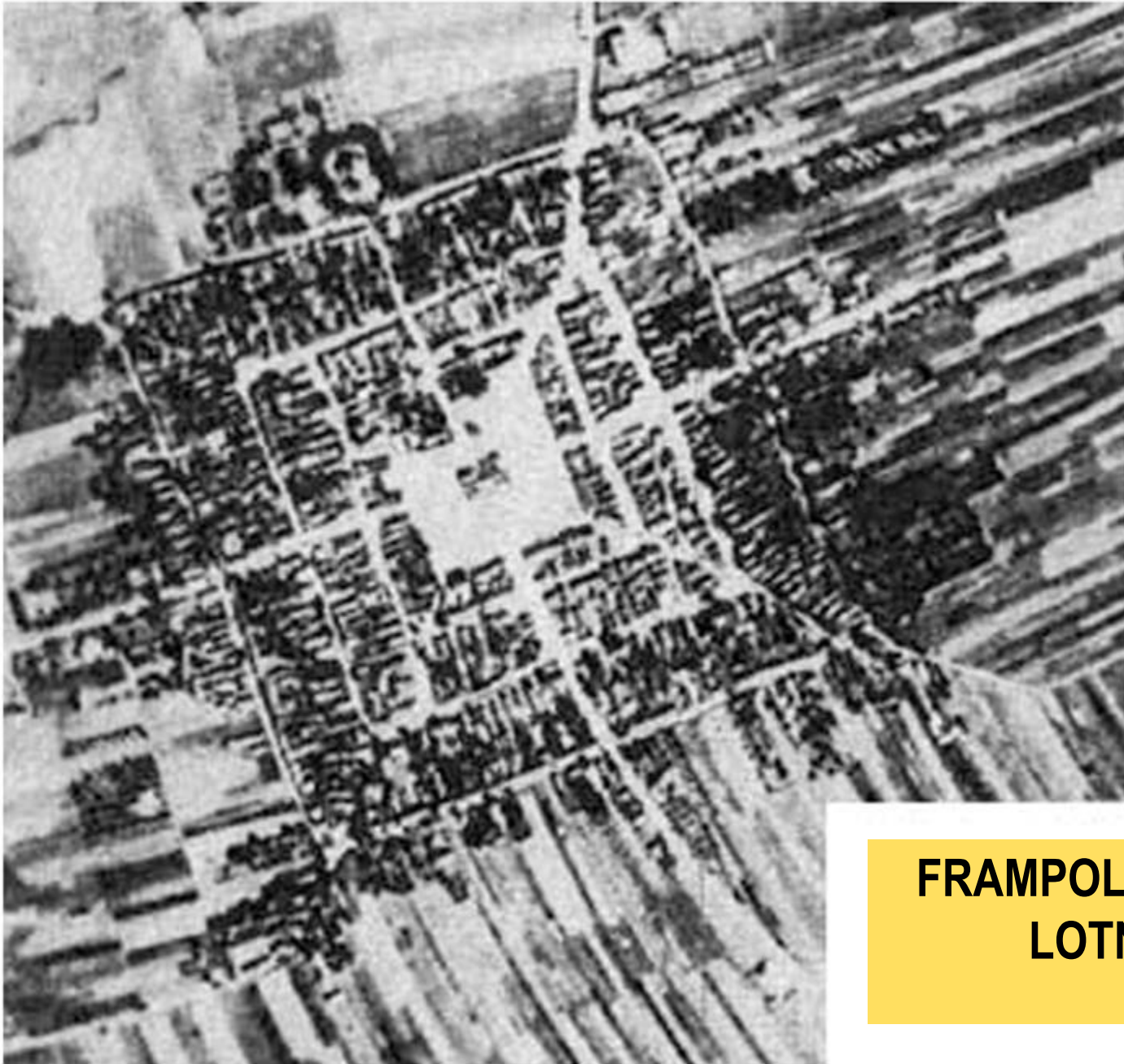

FRAMPOL – 1736 r.

- układ prosty o programie i rozwiązaniu nowożytnym

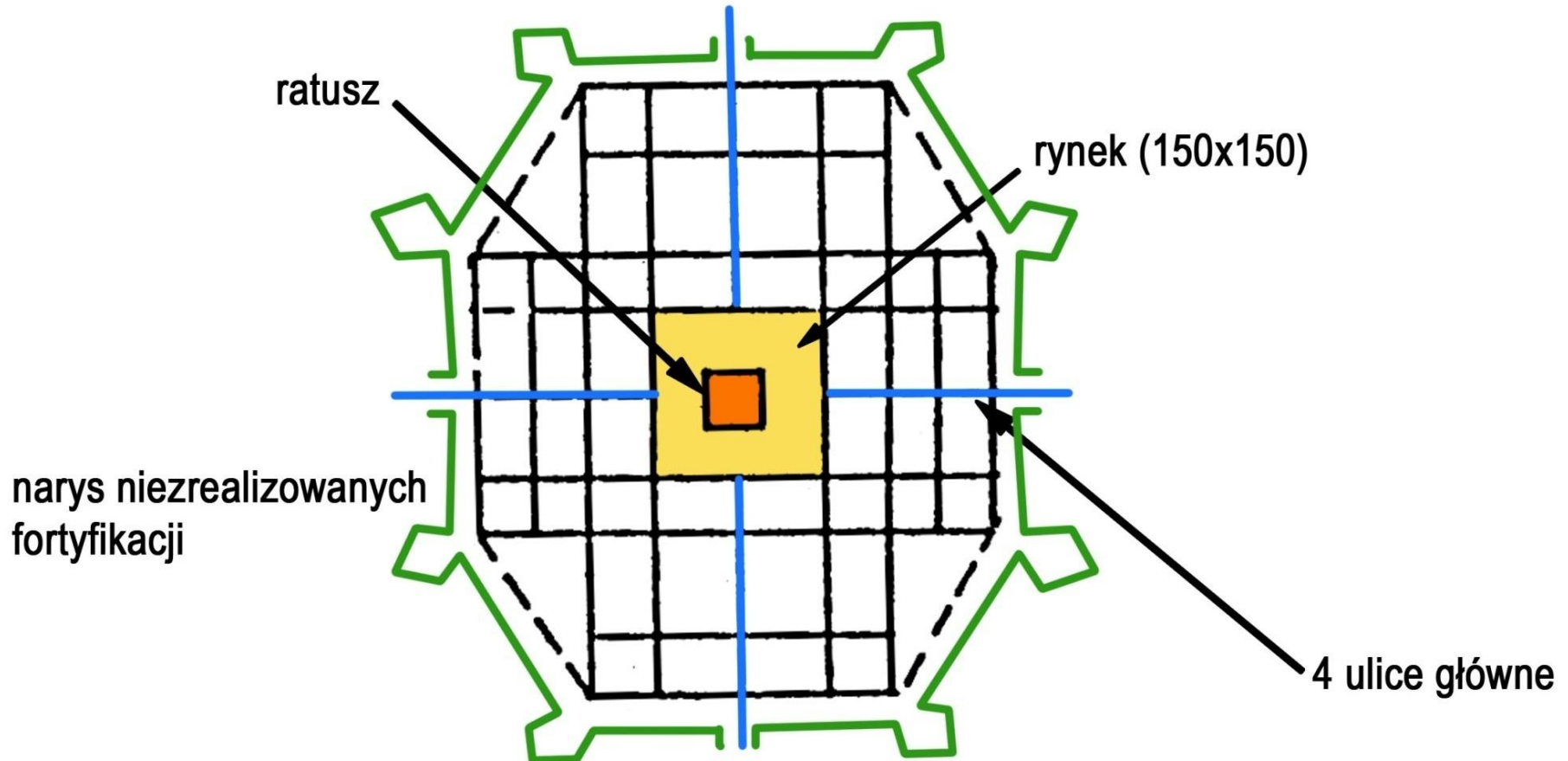
- założony w 1736 r. przez ówczesnego właściciela Franciszka Butlera;
- układ przestrzenny został opracowany na podstawie renesansowych wzorów idealnego miasta;
- połączenie układu ortogonalnego z układem koncentryczno - radialnym;
- zabudowa parterowa drewniana.

**FRAMPOL – ZDJĘCIE
LOTNICZE**

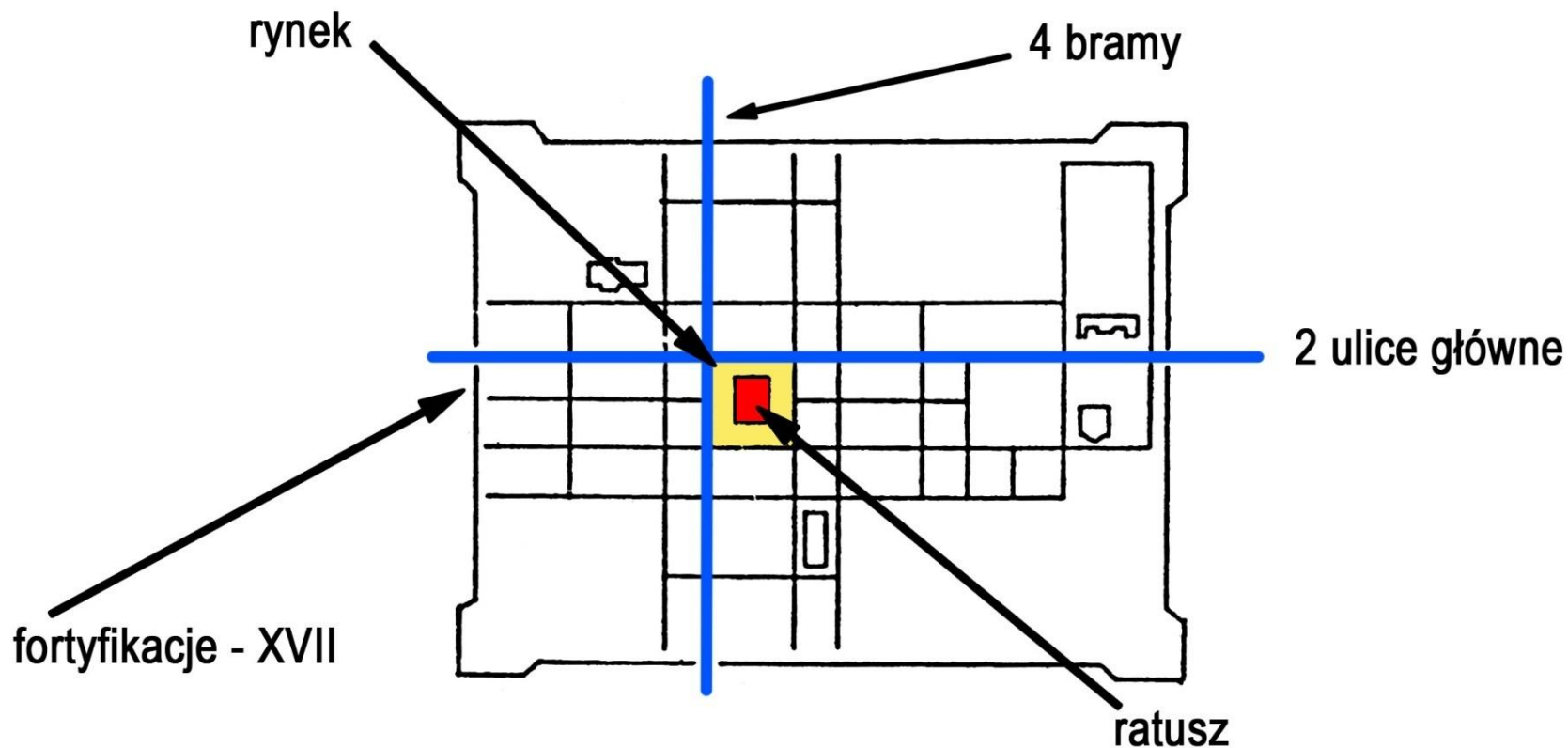
TOMASZÓW LUBELSKI – 1590 r.

- układ złożony nowożytny;
- założony przez kanclerza wielkiego koronnego Jana Zamoyskiego dla syna Tomasza;
- pierwotna nazwa do 1595 roku - Jelitowo (herb Zamoyskich);
- układ ortogonalny;
- położony na szlaku handlowym łączącym centrum kraju z południowo-wschodnimi kresami.

RAWICZ – 1639 r.

- układ złożony, mieszany o przewadze cech nowożytnych;
- założony przez Adama Olbrachta Przyjma-Przyjemskiego, herbu "Rawicz";
- miasto rzemieślnicze, przeznaczone pierwotnie dla opuszczających Śląsk protestantów;
- układ ortogonalny z prostokątnym rynkiem.

RAWICZ – OBECNIE

GRODZISK WIELKOPOLSKI – 1593 r.

- miasto średniowieczne, prawa miejskie 1303 r.;
- MIASTO ŚREDNIOWIECZNE powstało na niewielkim wzniesieniu terenu, było otoczone fosą i na niektórych odcinkach wałem drewniano-ziemnym;
- NOWE MIASTO założone przez Jana Ostrogora na północ od granic “starego” miasta, układ ortogonalny;

